

પ્રભુ ! -

પ્રભુ !

વાણીયા ભાઈની

Reg. No. 687 નીચી મૂછ.

અને પ્રેમલાની માના પોચા ઘા.

રચી છપાવી પ્રાસદ કરનાર,

ભાઈલાલ દેશાઈભાઈ પટેલ.

શાન્તિપોળ-કરમસદ.

201

દેશી ભ્રમ પ્રેસમાં મગનલાલ નનભાળીદાસે છાપી.

૬૦ લીમડચોક-મુરત.

આવૃત્તી ૧ લી

સને ૧૯૨૩

પ્રત ૫૦૦૦

કલંક ૧૯૭૨

દીમત ૦-૧-૦

૧૦૫૨૮

—॥ सुयना ॥—

(૦)

૧૦૭૨૮

મારા સુખની માનવતા બાંધ્યો? અને બહેનો? વાણીયા
 બાંધની નીચી મુછ વાંચી અથવા સાંભળી આપના મનના
 તરંગો ઝાલ્યા તો નહિજ રહે? પરંતુ જરા શન્તિ રાખી
 સાંભળો! કે હંમેશાં નમનતાઈ રાખી નમાણું ટકા લાભ
 મેળવી શકો છો અને નમનતાઈમાંજ તમારી કીંપત આ
 અસાર સંસારમાં અંકાય છે અને આખરે પ્રભુને ત્યાં પહોં
 તમારે માટે નમનતાઈની નવરી નીસરણી જોઈતીજ મુકી છે
 માટે હંમેશાં વાણીયાબાંધની નીચી મુછ કરીનેજ ચાલવું.
 વળી પ્રેમલાની માના પોચા ઘા, એ પહોં સાથે સાથે
 જણાવું છું કે પોચું પોચું મારે છે પણ અંદરથી હાઠકાં
 ચુરચુરા રહ જાય છે ભાવજમાં દેગ અને પરદેશ ચતુર
 માણસને પુરૂ ચીતરવાની આવશ્યકતા નથી. પણ મારા નાના
 બાંધ્યો કે જેઓ વિદ્યાર્થીઓ અગર અભણ વર્ગના અણ
 સમજીને કાજલા તરીકે સમજાવું છું કે સ્વદેશ ભક્તિ
 એજ તમારા જીવનનું ખરૂં પુરૂવાઈ છે. માટે સ્વદેશ? સ્વ
 દેશ? સ્વદેશ? હર હંમેશાં તમારા કાનમાં એવાજ પડવા પડવા
 જોઈએ. એવી મારી અલ્પ મતી અનુસાર આશા રાખું
 છું. ભુલચુકની માફી આપી તૂટેલા શબ્દો સંઘાડી મને
 આભારી કરશો. એજ

લી૦,

તમારો રમેલી, ભાઈલાલ.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાયિટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૦૭૨૮૮ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ વાલ્મીકી મંદી નીચી
ગ્રંથ

વિષય ૬-૪

અમારા હિંદનો હીરો.

(રામ)—ગાડી આવી ગુજરાત.

ગાંધી થયો ગુજરાત વીરો મારો ગાંધી થયો ગુજરાત
હીરો જાણે એ પ્રજાત વીરો મારો ગાંધી થયો ગુજરાત
સાખી.

ગાંધીતણા ગુણ છે ઘણાને ગણી ન આવે પાર
પ્યારા હિંદને તાળવા એતો ગાજી રહ્યો છે અપાર—
સાખી.

રેંટીયા સ્થાપ્યા રણ કરીને કરી ન લાગી વાર
વણીતાર વેગે થકી એતો કરશે ભારતનો ઉધાર—
સાખી.

હાહાકાર વર્તાવીયો ને જ્યાં ત્યાં જાનો ગાય
નાના સીકડા નાવમાં એતો બેસીને ઝોલાં ખાય—
સાખી.

આવો હાંસે ખેલવાને ખેલી લેજો લાવા
ફળી ફળી સખી નહિ મળે માટે લેજો સાધી આ દાવ—
સાખી.

ધૂની જગાવી હિંદમાં ને લહેરે ગોટા ભય
સ્વરાજ્ય લેવા કારણે એતો ભર સમુદ્રમાં નાય—
સાખી.

સહીયર સરવે જાણીને જાણી કરજો વાર
બનતું વહોરી બેનડી કરજો દેશતણા ઉધાર—

સાખી.

સિંદર સુરત આગણીને ગાળે હરનીશ ગાન
હમના તણા દિવસો મહી બેની દેને વીરાને માન—

સાખી.

પુવે બંગાલા કર્યું કર્યું પંજબ બરપુર
મરવા દેવી દેવડી એતો આનંદ લે છે ઉર—

સાખી.

અમદાવાદમાં ઉતર્યા સ્થાપ્યા મઠ કરી પેર
દીચી રોડ રળીયામણા એતો દીસે કુદરતની મહેર—

સાખી.

હાઠીયાવાડી કામનો રાખ્યું નડિયાદનું નામ
ધાંધલ કીધું ધામથી એવું કહું છું બીડી હામ—

સાખી.

(વટુંદ વેગે જાગીયા ને વહલવ વહેલા ધાય
કરમસદતણા કુળવાસીનો એતો મન ગણા હરખાય—

સાખી.

નામ દીપાનું બાપનું નેકુખ દીપાવી માત
આધી સગે આલીયા મારી વિદેલીને લાત—

સાખી.

મહમદથી મન મેળવ્યું શોકત તેનો ભાત
દાસે દારણ દાખવ્યું બેલે ગણ્યું પ્યાડું ગુજરાત—

સાખો.

પથે ચાલ્યા પ્રેમથી કરવા દેશનાં કામ
નિશાન ચઢાવ્યાં નાવને જુઓ દીસી રહ્યાં છે આન—

સાખો.

કપાયે ગાયો ગરીબડી કલખાને અથાગ
હિંદુ સાથે હળી મળી લીધો દયાતણો આ ભાગ—

સાખો.

સુસાદરીમાં વાંચવા લેજો ખુડો આજ
મનને મારીને કહું બાઈ કરજો દેશોદયનાં કાન—

સાખો.

સીટ સાથે સીટ ગોઠવી બેસાડો ખુલખુલ
દેખો દીલ માફ થતું કહું દેખો વિદેશીમાં શુર—

સાખો.

કળીયુગમાં કુળ કાપવા વાળ્યાં ખીજ અથાગ
વીણી લેજો વેગથી બેની ગાઈ ગાડીને આરાગ—

સાખો.

વાળાં વાળ્યાં વેગથી ને સુલજો એનો નાક
શુભીચલ આ શુજરાતમાં સખો ગાજો ધરીને વાદ—

સાખો.

બેનો સરવે બાણજો લઈ મારા જીવવાને
ખાલી મહી બેલો સદા એવું લખા કરૂં પોતાનું—

સાખી.

પ્રપંચના પોટલાં ને બાંધી લેશે ના
પરમાર્થમાં પ્રેમથી બેની કરજો કહ્યું જે આ—

સાખી.

સાખી સુંદર આ લખી ગવરાવું રંગ સાથ
ચતુર ચીત ચોરી કરી લેજો ભરી ધીને હાથ—

સાખી.

ગાંધીના ગુણની કથા કરવા આવ્યો આજ
ભાઈઓ બેનો સુણજો ચહાજો રામતાણું આ રાજ—

સાખી.

સુરત વસ્તીમાં રહી કરતો આવું કામ
કરમસઢના કમે થકી હુંનો મહાલી રહ્યો છું આમ—

સાખી.

બરોસો ભારે રામનો ચહાતો હું હરનીશ
સુખે દિવસ ગાળી કરી ગાઈ ગાળું દિવસ જગદીસ—

સાખી.

આણંદથી ઉપડયા પછી ગાડી જાય ખંભાત
પહેલું સ્ટેશન માદ્યર્જ જ્યાં છે ઝાઝી પટેલોની જાત—

સાખી.

દુહારો દુઃખ ભંજનો છે ભાગ્યેશ્વર દેવ
દેવળ પાછળ છુપડું ત્યાં રહેવાની છે મારી ટેવ—

સાખી.

માત પિતા સ્વર્ગે ગયાં જાગિની બ્રાત મુજ સાથ
જન્મ્યા છીએ ઝખ માનવા એવા કરમે પગડું હાથ—

સાખી.

પ્રલાદીઆ પ્રેમની ઇશ્વર લખાવે હાથ
લણાવે ભાઈડાલ ભાવથી ભણ્ણે મ.ઈ એ સીડીને ખાથ—

શાંન્તિરૂપી સહસ્રયી હઠવું તે શું ?

આપને છાજશે કે ?

(રાગ) ખુનેજગરસે પ્રીતી.

છો વીર ભારતનાં મારારે કયાં જાઓ છોડી હામ
સુખ શાંન્તિ સઘળે સ્થાપુંરે કયાં જાઓ છોડી હામ
વિધ વિધ વસ્ત્ર બનાવો સૌ દેહીને સમજાવો
પત્રી ખાદી પહેરી લીવોરે કયાં જાઓ છોડી હામ
હિંદુ અને મુસ્લીમો પારસા અને ખ્રિસ્તીઓ
સંમળી કરો સૌ લીવોરે કયાં જાઓ છોડી હામ
કંઈ દેશ દયા દીલ લાવો દુઃખીયાનો લેજો દાવો
જોઈ આવ્યો જમાનો આવોરે કયાં જાઓ છોડી હામ
હિંદ દેશ તણું સંતાનો જાળે હરનીશ આ જાનો

ઋદિ નહિ રહે મુખે છાનાંરે કયાં જાઓ છોડી હામ
 વળગી પીવે કયાં ખ્યાલી તાડી શરારે ઝાલી
 જોવું ચીતા કહે પોકારીરે કયાં જાઓ છોડી હામ
 શુરે ગોવોદના ગુણ ગાવા વીરા થજો સધળે આવા
 સ્વરાજ્યની ધુની જગાવારે કયાં જાઓ છોડી હામ
 વીરેશને દંદાવે સૌ રત્ન ભારતનાં લાવે
 પછી તેની માળા બનાવેરે કયાં જાઓ છોડી હામ
 જાળી ભવાડા બાળે બધલાલ પ્રીતે કંઈ ચાળે
 એ હાથ જોડીને માગેરે કયાં જાઓ છોડી હામ

—૩૩૩*૩૩૩—

ખાદીમાંજ ખુશાલી છે.

કવાલી.

અરે વીરા મુણે મારા ગુહો ખાદી કહું ખ્યારા
 વળી નિદેશને વાલા કહોને છોડશે ક્યારે
 પહેરી પ્રેમથી ખાદી કરી સં દેશ આખાદી
 અરે મલમલ અને વેણલ કહોને છોડશે ક્યારે
 ઘરે ઘર રેંટીયા રાખી સુખેના સ્વાદને ચાળે
 ખીતાંબર પ્રેમથી ખ્યારા કહોને છોડશે ક્યારે
 સદુજો સ્વદેયોનાં વીરા
 દુઃખી દીન આ અરે વીરા કહોને છોડશે ક્યારે

સુખી સંસારમાં થાવા ગુણો ખાલી તણા ગાવા
 મહ્યા લાવા તણ આવા કહોને છોડશે ક્યારે
 અરે જો કિંદના હીરા ઉઠો સૌ હાંક વગાડીને
 ગૃહ્યા પરદેશના ગાભા કહોને છોડશે ક્યારે
 બળરે બેન્ડ વાગે છે વિદેશીમાં એ રાગે છે
 સુણાં સુર સામટા જાગી કહોને છોડશે ક્યારે
 તમારું તો અરે તમને નથી એમાં જરા અમને
 બળેલી બળતરા આ તે કહોને છોડશે ક્યારે
 તમારા ધર્મની ખાતર નીશાનો રોપવા ચાલો
 ખરામાં આ ધુસ્યાં હાલો કહોને છોડશે ક્યારે
 અમારે આંગણે આવી અમોને ખુબ ભરમાવ્યા
 ખરે નહિ નહિ જરા ફાવ્યા કહો તે છોડશે ક્યારે

સમજો તો સાર નહિ તો માર.

સાર આ સંસારમાં ના જોય.

લાભ એક હોંદમાં મેં જોયો

મેં બહુ ખારીક નજરથી—

લાભ.

પહેરી વીદેશીને ચાહીને ચીતે

બાઈ ખરે ખુબ રાયો—

મેં

સાખી.

જોયો લાભ મેં હીંદમાં ખાદી ખાદી બસ થાય
પહેરો નર નારી અહીં દુઃખ સુખમાંજ સમાય

સાખી

વીદેશી દુઃખે કરી ગ્રહી થયા ગુલતાન
સુખ છોડી દુઃખ ભોગવી ચહો થઈ મસ્તાન

ઝેર પીધું મેં નણી જોઈને છુંડું આ

દીકું પીસેલું મીકું આ—મેં

દાન ખ ચ્યા મેં ડખત દાટેલા કાઢી

મુઠાવી મુઠો—મોહી આ—મેં

સાખી.

પીધું ઝેર નાડી કરી તોડી બોટલ અપાર
પેસ્તનને પીઠે ચઢી બચા થઈને ગમાર

સાખી.

મુઠો મુઠાવી મોહમા થયા મરણ અહીં તોલ
સહ્યું દુઃખ બહુ બહુ કરી તણ પાળો આ બોલ

લૂગી લૂગીને ખાધો દેશ અમારો

સાર કાંઈ તમે ના જાણો—મેં

ગાંડી ઘેલી ગુજરાત ગણીઆ

બાઈલાલે ભાવે તેને બણીઆ

ગાડીમાં ગણ્યાં ઉઠે આ—મેં

ગાંધી પર્વનો આંક.

(રાગ) મહાભારતનો

એકડે એકા ઉપર દેખો ગાંધીજીને જઇને
પાછળ બગડો ચઢી બેડો તે ફેંકો એને ચઢીને
અહો ભ તણ સુણીયો

બગડા પાછળ તગડો તૂટ્યો તૂટ્યો તાર તંબુડા
ખુણા ખોંચયા ખેળીખેળીને કરા નિદેશે પુરા—
ચોગડે ચાડી કરો અખર્યો માલ મેળનો પાક
ભીડી મળસડે ભરી વગારો કન્ને પડેલુ શાક—
પાંચડે પુરા પેર કરીને પંચ પ્રભુ પગ્યાયા
કહો ભાઇઓ આજ સવારે સીધું ક્યાંથી લાવ્યા—
છગડે છાના રહેજો સઘળા ગાડો જોડમાં જાય
મુરતની ઉપડી નૌશાની વચ્ચે ઝેલાં ખાય—
સાતડે સત્યાનાશ વળ્યું ને વાળો બેડા છેડા
શમ ભરોસે રાજ કરવાને છોડો નહિ આ કેડા—
આઠડે અઠધા મેટ બનાવી મુકયા અહીં અથડવી
કહું છું ભાઇઓ કેર કરીને શરમ જરાના આવી—
નવડે નવરા કરીને નાખ્યા પાસા ફેરવી પેર
વેશમપાયે રાહ ચલાવી ગાળે જઇને ઘેર—
એકડે મીંડે હથ થયા પણ સુખ દુઃખમાંજ સમાલું

બલા ભારતનું દેખીતું આ ક્રમાં ગયું સઘળું નાણું—
 એવ એકડે અગીયારમાં અડકાયા આથકતા
 ગોરી ચામડી દેખી બાઈએ જરા પાછા નહી પડતા—
 એકડે અગડે બાર બરાડી જુમે ખોટી પાટો
 તીલને કુમકુમથી ઠરે કરી લેજો આ આડયો—
 એકડે તગડે તેર ગણાવ્યું ગણજો થઈ ગુલતાન
 ચાલુ જમાને ખાવા લાયક ચાખજો જીવન તાન—
 એકડે ચોગડે ચૌદ થયા પણુ બાન જરા ના આવ્યું
 અવીન નવીન ફેશન વળગાડી શું ફરો છો ફાવ્યું—
 એકડે પાંચડે પંદર અંદર હાથ ઘાટીને કાઢો
 ઢેરાં મુંડવાનો દંઈ અસ્તરો મુઝા પહેલી કાઢો—
 એકડે છગડે સોળ ગણીને વીચાર કરે છે બારી
 મારા ઘરના મેડા ઉપર મુકી પાછળ બારી—
 એકડે સાતડે સત્તર અત્તર વાપતાં વળગાડ્યું
 લક્ષ્મીને લાને લુટાવી આખર શું આ કાઢ્યું—
 એકડે આઠડે અઠર ઉપર આઘા જઈને અડજો
 પહેલા ધોરણમાં આંક એકડાનો વાંચી આગળ ચઢજો—
 એકડે નવડે એગણીસમાં કંઈ ઉંઘીને જિકળ્યું
 પાટલુનદ સે ધોતીયાદાસનું આવળું અવકન મારનું—
 અગડે મીંડે વીસ બીસમાં બીમારો ગઈ વધી
 ધીરવાનજી ૧૧ પીઠાંની સલામી દે આ બધી—

સત્યમેવ જયતે.

રાગ—(હળવતાલ) વાલાવેગે આવોરે દયાદીલે લાવોરે.

ખારા પુર પાવોરે સીંચી સીંચી જવોરે
ખીલી આ પુલવાડીયોરે.

દેશોદયની વાડી મારી સંત સમાગમથી તારાં
તે પર જઈવાળી વાળીરે.

સત્ય ખીજ શરૂઆતેજાતાં પુષ્પ ચમકતાં દેખો રાતાં
સ્વરાજ્ય તણાં ગીત ગાતાં ગાતાંરે—

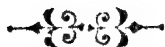
માળી વીનાની સુનીવાડી વાડ વીનાની સુનીવાડી
પુલ રોપ ઊગે છેદહાડી દહાડી રે—

ચાખી.

માલીકને ખાજ જનાવીયા નવ નવ રંગ ભરપુર
જન મંડળ જોડું મળી લેછે આનંદ ઉર—

આનંદ લેહ લગાવીરે પુષ્પોને જોઈ ભાવીરે
ચમકયાં ચોત ચોકમાંરે—

ગાંધીજીએ ધુન જગાવી સુખે દેશમાંજાતાં ફાવી
ભાઈલાલ કહે છે ભાવી ભાવીરે

ઓ ફેશન તારાથી તોખા? તોખા? તોખા?

કન્વાલી.

અરે રે હીંદ સંત નો ભુલ્યા શું જાન ફેશનમાં
હવે હાય દશા જોનાં ભુલ્યા શું જાન ફેશનમાં
અમારા બાપ દાદાની હતી મીલકત લણી બારી
લૂંટાવી લાત મારીને ભુલ્યા શું જાન ફેશનમાં
અરે આ ફેશની દોલત વીદેશે બાય છે ચાલો
હઠીત્રા હઠ થઈ બારી ભુલ્યા શું જાન ફેશનમાં
પ્રપંચોના પુરા બાંધી સનાધી થયો હવે સાધી
કમર પુરી જરા બાંધો ભુલ્યા શું જાન ફેશનમાં
કબાલાં કંઈ કરી જગમાં કબાટો શું ભરી બીધાં
પીધાં જઈ જોનાં પ્યાલાં ભુલ્યા શું જાન ફેશનમાં
ભરોસાથી ભુલાવીને જનેતા કુખ લબ્ધઓ છે
મીંચી આંખો ઉડાવીને ભુલ્યા શું જાન ફેશનમાં
સુઠાં આ કબૂતને ખડકી સુઠી ચીતા ભુલ્યો અટકી
મરો છે કયાં જઈ પટકી ભુલ્યા શું જાન ફેશનમાં
અરે અમ ફેશની દોલત અમોને રંગ ઉડાવે છે
છતાં ફેશન રડાવે છે ભુલ્યા શું જાન ફેશનમાં
કરૂણા મય કૃપા કરજો કહે ભાઈલાલ આ અરજો
હવે ખાદી ગૂંચી ફરજો ભુલ્યા શું જાન ફેશનમાં

સાંભળ એ ગમાર સાંભળ ?

કન્વાડી

ભલુ લે પ્રેમથી લુંડા અભાગી જીવડા પ્યારા
 સુકાની તું સજી લેને અભાગી જીવડા પ્યારા
 ફરે મસ્તાન થઈ ખાલી પ્રભુને ત્યાં થશે હાની
 હયાથી દાન દીપાવી દે અભાગી જીવડા પ્યારા
 વાવેલા ખીજ આ નડશે ખુરો હાલત થઈ પડશે
 ચેતી દીલને સુધારી લે અભાગી જીવડા પ્યારા
 જવાનું તે જવાનું છે જરૂર કેઈ દીન અપાટામાં
 મુરખ મનથી તું માની લે અભાગી જીવડા પ્યારા
 ગપાટાના અપાટાનાં ચલાવે અપટાં ખોટાં
 બિડી આશા જવા દે તું અભાગી જીવડા પ્યારા
 જગતના કાયને યંત્રે નીહાળે કાં અભાગી તું
 રહ્યથી જો જરા જાગી અભાગી જીવડા પ્યારા
 સમાચાર સ્વર્ગમાં અડતાં નરકનું દાર ત્યાં જડશે
 પછી પરતાઈને મરશે અભાગી જીવડા પ્યારા
 મળી માટી મઠી જાશે અધુરી રહી જાશે આશા
 પામર પાછળ ખતા ખાશે અભાગી જીવડા પ્યારા
 કહે ભાઈલાલ આ પોતે ભલુ ભગવાન ભાવેથી
 હયા હીણુ ના કહી બનશે અરે ખંધુ સુણો મારા

લ્યો ત્યારે લ્યો

મણી ભાભી કહેતાં હતાં તેજ કે ? હા એજ.

આ (વાણીયા ભાઈની નીચી મુછ) તમે વાંચી બીજને વંચાવો. અને તમારાં બાળકોને ભણાવી ભારત દેશનું ભદ્ર કરો-વળી વધુમાં સ્વદેશ સેવાતાં કેટલાંક બીડીતાં પુસ્તકો નીચેની યાદીમાંથી પસંદ કરી ટ્રીકીટ બીડી મંગાવો.

ચમ્પાની કળી	૦-૧-૬
દેશદર્પણ	૦-૨-૦
ભાઈલાલની ભાંજગડ...	૦-૧-૬
મુઠી વચ્ચે સોપારી	૦-૧-૦
વળી આ નવુંજ ધર્તોગ....	૦-૧-૦
વાણીયાભાઈની નીચી મૂછ	૦-૧-૫

ઉપર બતાવેલાં પુસ્તકો ઠીમત ઉપરાંત ટ્રીકીટ બીડી મંગાવી લેવા મહેરબાની કરશે. સવાલ માટે રીપ્ત્રાઈ પત્ર લખવો. અગાઉથી ટ્રીકીટ બીડવાદ થોકલવામાં આવશે. લખો.

ભાઈલાલ દેશાઈભાઈ પરેલ.

શાન્તિપોળ-કરમસદ

પ્રાંચમહીપરપરાની વાણીનારો-

